

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Izredno zasedanje Svetovnega srečanja o izobraževanju Izobraževanje po krizi covid-19

Deklaracija Svetovnega srečanja o izobraževanju 2020

Preambula

1. **Mi**, voditelji držav in vlad, ministri in delegati; predstavniki agencij Organizacije združenih narodov, humanitarni in razvojni partnerji, mednarodne in regionalne organizacije, organizacije civilne družbe ter učiteljska stroka; člani raziskovalnih skupnosti in zasebni sektor, smo se 22. oktobra 2020 zbrali na izrednem zasedanju Svetovnega srečanja o izobraževanju (GEM 2020), ki ga je organiziral UNESCO. Gostiteljice srečanja so bile vlade Gane, Norveške in Združenega kraljestva.
2. **Izražamo zaskrbljenost**, da je socialna, človeška in gospodarska kriza brez primere, ki jo je povzročila pandemija covid-19, razkrila krhkost in soodvisnost sveta ter prizadela vse države, skupnosti in družine, zlasti najbolj marginalizirane. Kriza covid-19 ne pomeni samo izrednih razmer na področju javnega zdravja, temveč ogroža tudi temeljne človekove pravice, vključno s pravico do izobraževanja. Grozi nam velika nevarnost, ki lahko ovira napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in naša skupna prizadevanja, da nihče ne bo zapostavljen. Kriza je povečala že obstoječe neenakosti in nesorazmerno prizadela ranljive skupnosti in učeče se, zlasti tiste, ki živijo v revščini, ženske in dekleta, tiste, ki so jih prizadele krize in konflikti, ter invalidne osebe.
3. **Zelo smo zaskrbljeni** zaradi nedavnih napadov na učitelje, učence in šole, ki jih ostro obsojamo, in znova potrjujemo vlogo izobraževanja in učiteljev kot ključnih dejavnikov pri spodbujanju miru, nenasilja, globalnega državljanstva in trajnostnega razvoja.
4. **Cenimo** mobilizacijo organizacij ZN, mednarodnih in regionalnih organizacij, humanitarnih in razvojnih partnerjev ter organizacij civilne družbe, katere cilji vključujejo poudarjanje ključnega pomena izobraževanja za odziv na pandemijo covid-19 in okrevanje; sklepanje partnerstev med sektorji v podporo državam pri odzivanju izobraževanja na covid-19; in zaščito tistih, ki niso deležni podpore države. Cenimo tudi prizadevanja vlad, učiteljev in drugega pedagoškega osebja ter drugih deležnikov na področju izobraževanja pri odzivanju na povsem nove izzive, ki so posledica pandemije. Zavedamo se, da je mogoče to svetovno krizo reševati le z mednarodno solidarnostjo in večstranskim sodelovanjem.
5. **Prepričani smo**, da je kakovostno izobraževanje človekova pravica in je bistveno za pravično, vključujoče in trajnostno okrevanje vseh narodov. Da bi se izognili temu, kar je generalni sekretar ZN poimenoval "generacijska katastrofa", moramo oblikovati družbe in izobraževalne sisteme, ki so bolj odporni, prilagodljivi, vključujoči in upoštevajo enakost spolov. Da bi to dosegli, moramo obravnavati celostne potrebe vseh učečih se od zgodnjega otroštva do odraslosti, zlasti najbolj ranljivih in marginaliziranih.
6. **Strinjamo se, da:**
 - ohranjamo svojo zavezanost Agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenemu cilju trajnostnega razvoja 4 (v nadaljevanju: cilj 4) "vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar" z namenom preoblikovati izobraževanje za spodbujanje trajnostnega razvoja, tako da nihče ne bo zapostavljen;
 - vlagamo v enakopravno zagotovljeno kakovostno izobrazbo in vseživljenjsko učenje *zdaj*, da bi zmanjšali posledice covid-19, ki so ob neukrepanju v državah z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki ocenjene na do 200 milijard USD letno;
 - okrepimo naše sodelovanje na področju izobraževanja na svetovni ravni, da bi uspešno in učinkovito zagotavljali politično, finančno in tehnično podporo na državni ravni.

Naša zaveza zaščititi financiranje izobraževanja v času covid-19 in širše

7. **Načeloma se zaveujemo:**
 - povečati ali ohraniti delež javnih izdatkov za izobraževanje glede na mednarodna merila v višini vsaj 4–6 % BDP in/ali 15–20 % javnih izdatkov;
 - zagotoviti, da državni svežnji ukrepov za okrevanje namenjajo sredstva za: a) podporo ukrepom, s katerimi se marginaliziranim učencem nadomesti izgubljeno v učnem procesu ter odpravi socialne in

čustvene posledice motenj pandemije covid-19 v izobraževanju; b) kampanje za (ponovni) vpis in ciljno usmerjeno podporo učencem, za katere obstaja tveganje, da se ne bodo vrnili v šolo, zlasti dekletom, tistim, ki živijo v revščini, invalidnim osebam, beguncem, osebam, ki so jih prizadeli konflikti, krize ali naravne nesreče; in c) usposabljanje in razvijanje znanj in spretnosti za povečanje zaposlitvenih možnosti posameznikov, ki so izgubili zaposlitev;

- povečati obseg, predvidljivost in učinkovitost mednarodne pomoči za izobraževanje: a) z doseganjem 0,7 % BNP donatorjev uradne razvojne pomoči (URP) državam v razvoju; b) s povečanjem deleža URP za izobraževanje kot deleža celotne URP; in c) zagotoviti, da je mednarodna pomoč za izobraževanje usklajena z nacionalnimi izobraževalnimi načrti, ki vključujejo odziv na covid-19 in okrevanje po njem ter so v skladu z načeli učinkovitosti pomoči. Pomoč naj bo namenjena državam in prebivalcem, ki jo najbolj potrebujejo, vključno s tistimi, ki jih vladni programi ne dosežejo.

Naši prednostni ukrepi za pospeševanje napredka pri uresničevanju cilja 4 v okviru covid-19 in širše

8. **Nadalje se zavezuje**mo, da bomo v naslednjih 15 mesecih izvedli te ukrepe:

- varno ponovno odpreti izobraževalne zavode ob upoštevanju znanstvenih dokazov in lokalnih razmer; dati prednost zdravju in varnosti učencev in učiteljev s tesnejšim medsektorskim sodelovanjem; krepiti in ponovno omogočiti dostop do storitev, kot so šolska prehrana, zdravje, voda, sanitarna oskrba in higiena, socialna zaščita itn.; ter zagotoviti, da so načrti za ponovno odpiranje pravični, vključujoči, ciljno usmerjeni in upoštevajo enakost spolov. Ti ukrepi naj bodo ustrezno financirani na vseh ravneh in naj pripravijo izobraževalne zavode za nadaljevanje zagotavljanja storitev v primeru, ko šole niso odprte;
- podpreti vse učitelje in pedagoško osebje kot delavce v prvih vrstah, se posvetovati z njihovimi predstavniki pri sprejemanju odločitev ter jim zagotoviti varnost, blaginjo in dostojne delovne pogoje. Takojšna pozornost je treba posvetiti odpravi pomanjkanja izobraženih in usposobljenih učiteljev, ki ga je kriza covid-19 še povečala. Nujno je treba poskrbeti za njihove potrebe po strokovnem izpopolnjevanju na vseh ravneh, vključno z digitalnimi spretnostmi in pedagoškimi sposobnostmi za kakovostno izobraževanje, osredotočeno na učenca;
- vlagati v razvoj znanja in spretnosti, vključno s socialnim in čustvenim učenjem ter blaginjo, za vključujoče okrevanje, dostojno delo in večjo zaposljivost ter trajnostni razvoj, tako da se *vsem* mladim in odraslim, ki so že izgubili zaposlitev ali jo lahko izgubijo, omogoči prekvalifikacijo in izpopolnjevanje;
- zmanjšati digitalni razkorak v izobraževanju, razviti kakovostne prosto dostopne učne vire in ustvariti digitalne skupne dobrine kot dodatek k učenju z neposrednim stikom, da se omogoči vključujoče in pravično tehnološko podprto učenje. Pri tem pa bomo zaščitili zasebnost učečih se, spodbujali digitalno državljanstvo in ponovno uveljavili izobraževanje kot javno dobro.

Prihodnji ukrepi

9. V naslednjih 15 mesecih bomo spremljali izvajanje teh zavez, zbirali in izmenjevali primere dobrih praks ter poročali o izpolnjevanju zavez na naslednjem rednem zasedanju Svetovnega srečanja o izobraževanju, ki je načrtovano za leto 2021 (GEM 2021).
10. UNESCO in njegove partnerje, skupaj z Usmerjevalnim odborom za cilje trajnostnega razvoja 2030 na področju izobraževanja, prosimo, da ocenijo vpliv krize covid-19 na napredek pri doseganju cilja 4 in drugih ciljev v zvezi z izobraževanjem, preučijo strategije in prednostne naloge za okrevanje in pospešitev napredka ter predlagajo ustrezna in realistična merila za nadaljnje spremljanje ključnih kazalnikov cilja 4.
11. UNESCO pozivamo, da v sodelovanju z ustreznimi deležniki čim prej organizira in vodi posvetovanje z namenom priprave predloga za okrepitev Usmerjevalnega odbora za cilje trajnostnega razvoja 2030 na področju izobraževanja, da bi lahko učinkovito usmerjali in usklajevali svetovni mehanizem za usklajevanje izobraževanja v skladu z Okvirom ukrepov za izobraževanje 2030 in v kontekstu izobraževanja za čas po krizi covid-19. Strinjamo se, da se mandati trenutnih članov Usmerjevalnega odbora za cilje trajnostnega razvoja 2030 na področju izobraževanja podaljšajo za čas postopka posvetovanja kot prehodni ukrep, dokler ne bo

dosežen dogovor o okrepljenem svetovnem mehanizmu za usklajevanje izobraževanja, in sicer takoj, ko bo to mogoče, ter najpozneje do GEM 2021.